

“ODE AAN DE THUISDICHTERS”

Inleiding door Gerard Beentjes

Deze dichtbundel is bedoeld als geschenk voor mensen binnen Bartiméus, een zorginstelling die onderwijs, zorg en dienstverlening biedt aan mensen die blind of slechtziend zijn. Het is mijn dankjewel als huisdichter. Van harte ben ik het avontuur in gestapt om in het kader van het project Dichter bij de Zorg zes maanden als huisdichter te werken in een instituut voor mensen met een visuele en verstandelijke handicap in de volle overtuiging dat poëzie er toe doet, ook in deze concrete maatschappelijke situatie. Met trots geef ik deze bijzondere dichtbundel terug aan de mensen. Het is een geschenk in drievoud geworden: veertig gedichten, op papier, in braille en op luisterschijfje. Uniek voor een dichtbundel.

De titel *Ben ik gezien* is ontleend aan het gedicht *Wegwijzer*, het laatste gedicht in deze bundel. Ik wil ermee aangeven dat de mensen van Bartiméus de moeite waard zijn. Mijn eerste les was dat ik niet moeilijk hoefde te doen over het woord zien. Dat doen ze bij Bartiméus ook niet.

Ik heb gekozen voor een experiment *Kleintje Poëzie*: met gedichten op bezoek gaan in het Dag Activiteiten Centrum en daadwerkelijk ervaren hoe het is om samen te zijn met mensen die meervoudig gehandicapt zijn, kinderen en jongeren die verstandelijk gehandicapt zijn, veelal in een rolstoel zitten en blind of slechtziend zijn. Nog steeds ben ik verwonderd over de reacties op het voorlezen van gedichten aan deze kinderen en jongeren. Enthousiast applaus, wegdromen, napraten, lachen of stuurs mopperen. Ik heb diep respect gekregen voor hen, die zo verschillend omgaan met hun leven, hardnekkig in hun verzet, blijmoedig in hun spelen.

In een serie gedichten, getiteld DAC-portretten heb ik geprobeerd deze mensen recht te doen en mijn ervaring te delen met anderen.

Nog sta ik versteld van een jonge bezoeker van het DAC. Laat ik hem Nico noemen. Hij zit in een rolstoel. Hij lijdt aan epilepsie en is al een paar dagen afwezig, ik bedoel geestelijk afwezig. Ik zit met Nico alleen. Zijn hoofd hangt naar beneden. Ik blader door een boek met oude versjes en lees Holle Bolle Gijs voor. Nico heft zijn hoofd op, doet zijn ogen open en wendt zich naar me toe.

Ik lees het volgende vers en Nico zakt weer weg in zichzelf. Weer lees ik Holle Bolle Gijs en daar is Nico weer. De rest van de ochtend is Nico meer aanwezig dan de afgelopen dagen. In een woonproject ben ik bij bewoners op bezoek gegaan met gedichten en met een dummy, een leeg blauw boek. We zijn begonnen met gedichten lezen en erover praten. Ik was vanaf de eerste avond verbaasd, hoe bijzonder hun waarneming van de werkelijkheid in taal klonk. Ze hoefden alleen te worden opgeschreven om gedicht te worden. Ze herkenden hun eigen gedichten als woorden en zinnen van henzelf: *Zo heb ik dat gezegd. Dat is van mij.*

Een beperkte selectie van deze gedichten vindt u in dit boekje.

De huiskameravonden hebben een vervolg gekregen. De bewoners hebben onder de naam **‘De Thuisdichters’** hun gedichten voorgelezen, op een feest, tijdens de dichtersbijeenkomst en in de Openbare Bibliotheek te Amsterdam.

Op deze dichtersbijeenkomst maakten dichters van buiten kennis met Bartiméus. Het leverde prachtige nieuwe gedichten op die in deze bundel voor het eerst worden gepubliceerd.

Ook een viertal medewerkers komen aan het woord met een gedicht, dat is geschreven of voorgelezen in het project.

Dichter bij Bartiméus was het tweede experiment met een dichter in een zorginstelling in het kader van Dichter bij de Zorg. Eerder werden ervaringen met een huisdichter opgedaan in Woonzorgcentrum Heerewegen te Zeist. Drie partijen hebben in dit project samengewerkt: Literair Zeist, inhoudelijk verantwoordelijk, PGGM, die het project financierde en Bartiméus in Doorn die mij als huisdichter met open armen ontving. Ik ben ondersteund door een stuurgroep en een uitgebreide begeleidingscommissie. Ik wil alle leden bedanken voor hun inzet. Bijzondere steun heb ik in dit project gekregen van Jos van Hest die mij vele inhoudelijke adviezen gaf en van Guido Gunsing, mijn aanspreekpunt binnen Bartiméus. Hij introduceerde mij bij zijn collega's, offerde lunchtijd op voor overleg en hield zijn kamerdeur open voor tussendoor. En ten slotte Pieter Quelle, projectleider en steunpilaar die mij vooral motiveerde en stimuleerde en samen met mij deze bundel redigeerde.

Gerard Beentjes